

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 10. De Irregularitate ex homicidio fortuito,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

CAPVT X.

De irregularitate ex homicidio fortuito.

S V M M A R I V M.

- 113 Triplex homicidium ex quo irregularitas contrahitur: quodq; fortuitum potest tribus modis committi.
- 114 Ex homicidio fortuito incurritur irregularitas vacando rei illicite.
- 115 Itemque vacando rei licite, si non sit adhibita in cauendo sufficientis diligentia: scilicet si sit adhibita.
- 116 Vacantem rei illicite non excusat ab irregularitate, adhibita in cauendo homicidio, vel mutilatione diligentia.
- 117 Qualem oportet esse rem illam illicitam.
- 118 Non est irregularis, qui alterum inducit ad perpetracionem criminis, propter quod est à iudice affectus supplicio.
- 119 Oportet esse illicitam ratione periculi quod habet causandi homicidium, vel mutilationem.
- 120 Ex homicidio fortuito quod committitur vacando rei licite, oritur irregularitas, si defuerit diligentia in cauendo; non item si adfuerit.
- 121 Differentia inter eum, qui ex pietate, & eum, qui ex iniustitia datus rei licite operam, fortuito causam dat mortis, aut mutilationis.

sua puniendus, incurrit in eam, si se defendendo occidat aut mutilet, etiam si aliter vitam propriam defendere non valeat, quam occidendo, vel mutilando alium. Ratio est: quia iura excipientia ab irregularitate ex homicidio, illum qui se defendit: intelligenda sunt delicta defensione, cum non faueant vitis. Addit Maiolus in cap. n. 8. idem esse iudicandum de eo, qui sua culpa se subiecerit tali necessitati: vt de eo qui rixam prouocauit, aut qui alienam domum ingressus est furandi, vel adulterandi causa: talem enim & quemuis similem, si ipse occidat, vel mutilet ad necessariam vitam propriam defensionem, contrahere irregularitatem: quod etiam sentit Nauar. in Enchir. cap. 27. num. 238. Syluester vero, & Tabienfis locis cit. contra sentendum putant, nisi ad sit illicita defensio: ita vt minime fiat quis irregularis, si se licite defendat: vt censetur facere, cum illicite inuaditur: vel in casu quem in exemplum proponit Nauarrus: cum in adulterio vir, vel consanguinei mulieris irruunt ad ipsum interficiendum: quod eis non licet. Quæ sane sententia defendi potest eo argumento; quod ius absolute loquatur de eo qui iusta defensione vitur ad vitam propriam tuendam, quando illum ab irregularitate eximit. Eam sequitur Henriquez lib. 14. cap. 10. §. 3. in fine, quam & exemplis illustrat in sequenti §. 4.

Quartum quod considerare oportet, est: An defensio sit periculum securum, an ipsum præuenit. Si enim is qui se defendit, prius occidit, quam per actus, & conatus aduersarii inualoris, sit in euidenti periculo vite constitutus, incurrit in irregularitatem. Nec enim ad hanc vitandam sufficere solam suspensionem, aut metum verosimilem, patet ex cap. Suscepimus. De homicidio, vbi irregulares decernuntur duo fratres, qui cum latrones ligasset domi, & alter profectus esset ad iudicem, manente altero ad eos custodiendos; quos cum videret conari vincula dissoluere, timens occidi ab illis si soluerentur, præuenit ipsos occidendo. Et ratio esse potest, quod talis tunc non defendit se, constitutus in vite periculo, à quo aliter, quam occidendo se liberare non possit: sed tantum sibi cauet ab eiusmodi periculo. Quando autem propter actiones, vel conatus aduersarii inualoris, debeat quis censeri in eo vite periculo iam constitutus, vt ad illam conseruandam occisione, aut mutilatione inualoris, ne primus quidem ictus illius expectandus fuerit: certa regula definiri non potest, sed prout habet Panor. ad cap. Olim. De restitutione spoliatorum, nu. 16. relinquatur definiendum vii boni arbitrio.

Ceterum licet Maiolus in eod. cap. num. 11. significare videatur, quod congruenter Concil. Trident. sess. 14. De reform. cap. 7. is qui per inuitabilem necessitatem se defendendo occidit, aut mutilat, dispensatione cgeat, vt possit tam ad Ordines, quam ad beneficia quæcunque, & dignitates Ecclesiasticas promoueri: nihilominus tamen cum talis non incurrat irregularitatem vt ipsemet Maiolus in præced. num. 6. fatetur, & satis patet ex ante dictis: Concilium ipsum Trident. non videtur extendendum ad casum in quo committitur homicidium ad necessariam vitam propriam defensionem, cum moderatione inculpatæ tutelæ. Aut certe intelligendum esse; ad vitandum scandalum, & ad occurrendum scrupulis qui suboriri possent: statuere, vt antequam is qui tali modo se homicidium commisisse dicit, admittatur ad Ordines, aut beneficia, vel dignitates Ecclesiasticas; debeat per sententiam Episcopi ordinarii, aut si causa sub sit, Metropolitani, vel Episcopi vicinioris, declarari id ipsum homicidium commissum fuisse ad vitam propriam defensionem cum moderatione inculpatæ tutelæ. Vnde si factum sit occultum: & per eam necessitatem homicida inueniatur excusatus à mortali, is nec dispensatione, nec sententia declaratoria indigebit, vt etiam expressit Henriquez lib. 14. cap. 10.

§. 2. sub finem.

HACTENVS ea quæ in genere ad irregularitatem ex homicidio pertinent exposita sunt: deinceps particularia consideranda sunt, quæ reuocantur ad tria capita. Nam cum homicidium propter quod irregularitas incurritur committi possit; aut præter intentionem committentis: siue, quod idem est, fortuito: aut ex intentione eiusdem: hoc quæ, vel dicto, vel facto; omnis irregularitas ex homicidio: vel est ex homicidio fortuito, vel ex homicidio per dictum, vel ex homicidio per factum: vnde sit vt dicenda in particulari de irregularitate ex homicidio, ad aliquam talium pertineant; quas ideo sigillatim considerabimus.

Vt ergo ad primam aggrediamur: Homicidium fortuitum potest tribus modis committi: primo, dando operam rei illicite, id est, agendo aliquid quod ipsi agenti non conuenit, sed prohibetur est: vt constituto in maioribus Ordinibus chirurgia, ex cap. Sententia, Ne Clerici, vel Monachi. Secundo, dando quidem operam rei licite, sed cum aliqua culpa, propter non adhibitam eam quam debuit cautionem, & diligentiam, ad vitandum homicidium, vel mutilationem (quod bene Caieta. in particulari explicat 2.2. quest. 64. art. 8.) vt si laicus venando in loco vbi solent interdum esse homines, non circumspiciat diligenter antequam catapultam dispiodat, hominemque vel occidat, vel mutilet. Tertio, dando operam rei licite absque culpa; vt fit cum adhibetur conueniens diligentia, nec omittitur aliquid eorum, quæ seruari debent, ne contingat aliquid aduersum.

Atque primo modo occidens vel mutilans, incurrit irregularitatem, vt patet ex cap. Continebatur, De homicidio: vbi habetur exemplum de Diacono, qui ludens quodam ludo non conueniente sibi, dedit causam homicidio fortuito: & ex c. Suscepimus, cuius argumentum superius attingimus, & ex cap. Tua nos, eod. titul. vbi est exemplum de Monacho, qui cum peritus esset artis chirurgicæ, vsu pans officium quod suo statui minime conueniebat, incidit tumorem mulieri, quæ contra præceptum ipsius exposuit se vento, & inde mortua est. Idem iudicium esse notat Couar. ad Clemen. Si furiosus, par. 2. §. 4. nu. 3. de eo qui curam habens ægroti, dat ei aliquam portionem absque medicorum mandato, aut contra ipsorum prohibitionem, si inde ille moriatur. Idem quoque esse, si incaute vertat infirmum, aduertens periculum accelerandi mortem. Adde etiam idem de medico, aut chirurgo qui ex imperitia, aut negligentia mortali, infirmum occidit, vt aliis in margine citatis habet Henriquez lib. 14. cap. 19. §. 3.

Incurrit etiam qui occidit, vel mutilat secundo modo, ex

113.

114.

115.

do, ex cap. Presbyterum, & cap. Ad audientiam, De homicidio: in quibus decernuntur irregulares duo Presbyteri, qui verberantes causa correctionis, quod licitum est, non adhibita conuenienti diligentia, ad cauendum homicidium, vel mutilationem, dederunt verberato causam mortis. Tertio autem modo, occidens vel mutilans, irregularitatem non incurrit, ex cap. Dilectus, cap. Ex literis 1. & 2. cap. Significasti 1. cap. Ioannes, & cap. Quidam, De homicidio.

116. Ad pleniorē autem intelligentiam horum. Notandum est primo, cum Couar. in cit. §. 4. nu. decimo, ex communi sententia, illum qui primo modo homicidium fortuitum commiserit, nō excusari ab irregularitate, quantumuis adhiberit eam cautionem, & diligentiam qua adhibita non incurrisset alius qui dando operam rei licitæ, illud commisisset: vt Monachus, vel Ecclesiasticus aliquis iocando, aut saltando cum muliere grauida quæ ob id abortit, sicut iam informato anima intelligente, incurrit in irregularitatem, per cap. Sicut ex tuarum, De homicidio: quantumcumque in eo ioco, vel saltatione seruauit eam moderationem, quam seruans facit, propinquus, aut amicus honestus, cui licuisset cum ea iocari, vel saltare, non incurrisset, quod exemplum est Nauar. in Enchir. cap. 27. nu. 236.

117. Notandum est secundo, cum Soto, in lib. 5. de iust. & iur. quest. 1. art. 9. (quod approbant Nauar. in seq. num. 237. & Couar. in memorato num. 10. vers. Igitur his,) rem illicitam, cui dando operam committitur homicidium fortuitum inducens irregularitatem, debere talem esse quæ ex genere suo, causa mutilationis, aut homicidii esse solet: siue quæ sit actus habens in se periculum occidendi, aut mutilandi, vt hastiludium, & venatio aprorum, aliarumque ferarum, quæ fit armis, & canibus ferocibus: introductio meretricis in domum per tecta.

Vnde concludunt Soto & Nauar. errasse Syluestrum, cum dixit Clericum irregularitatem incurtere qui præsciendo alienam arborem, casu aliquem interemit, etiam si diligentiam adhiberit quæ ipsam præsciendentem propriam arborem, à culpa, & irregularitate excusaret. Licet enim occiderit vacuam, & rei illicitæ: ea tamen res non erat talis, quæ ex suo genere esse solet causa homicidii. Concludit quoque Nauar. illud quod Caiet. dixit, Clericum irregularitatem incurtere, si venando occideret hominem: etiam si tantam diligentiam, quantum laicus, vt à culpa excusaretur, adhibuisset. Illud, inquam, contrahendum est ad venationem quæ armis exercetur: neque extendendum ad eam, quæ sua natura ad homicidium, vel mutilationem non dirigitur, vt venatio passerum, aut perdicorum, & alia huiusmodi, quæ sine armis fit.

Concludi etiam potest quod idem author habet in præced. num. 235. Eum qui per tecta domum suam introducit meretricem fieri irregularem, hæc decidens moriatur, vel abortiat sicut iam informato anima rationali: non item si per viam planam introducat, & idem contingat: quia quantumuis vtrique introductio sit illicita: prior tamen est sufficienter ex se ordinata ad occisionem, vel mutilationem, non item posterior.

118. Concludi possunt adhuc multa similia, quorum nonnulla commemorantur in sequenti cap. 12. sect. penult. hæc autem in præsentiarum articulis sufficit, ex quibus de aliis iudicium formari potest. Tantum addemus, quod non non videatur in irregularitatem is incurtere, qui alterum induxit ad perpetracionem criminis propter quod captus, morte mulctatur à Iudice: quia non censetur illum occidisse, sicut nec ipse criminofus censetur homicida sui, offerendo se Iudici puniendum: quia Iudex potestatem habet vitam auferendi criminofus ob peccatum commissum. Neque in eo peccatur contra iustitiam, contra quam est homicidium. Secus videretur vero si induceret ad aliquid, ex quo vel seipsum necandum induceret, vt Saul induxit armigerum suum primo Regum capite ultimo: quia inductus vere tunc esset homicida sui.

119. Notandum tertio cum Couar. in eodem loco, versu

secundo deducitur. Rem ipsam illicitam, cui vacando homicidium casu committitur, non esse causam sufficientem irregularitatis nisi illicita sit, quia periculosa, seu ratione periculi quod habet cauendi homicidium, vel mutilationem: adeo vt illicita tantum ex alia causa, quæ vacare tal nullam nec minimam haberet homicidii culpam, non posset constitui causa irregularitatis, quæ imposita est propter homicidium. Hoc Couar. illustrat aliquot exemplis: vnicum, vt breuitati consulamus, attingemus, quod tale est. Si laicus chirurgus peritissimus, in pœnam alicuius criminis, absq; vllō respectu ad periculum mortis, vel mutilationis à iudice prohiberetur vti suo officio; & ipse contra prohibitionem, eo vteretur ad aliquam incisionem peritissime factam: ex qua per culpam ægroti mors consecuta sit, is non erit irregularis: quia quantumuis ea incisio illi esset illicita: non tamen per prohibitionem quæ facta esset ob periculum homicidii, vel mutilationis.

Notandum quarto, Quia irregularitas non nisi ob factum voluntarium imponitur: nec illud quod homo vacans rei licitæ facit præter intentionem, sit voluntarium: si ipse faciendo, non neglexerit seruare quod debuit: sit autem voluntarium, si neglexit seruare quod debuit. Notandum, inquam, est, fortuitum homicidium tertio modo commissum, non esse quidem causam sufficientem incurrendæ irregularitatis: homicidium tamen commissum secundo modo, esse sufficientem, prout Soto lib. 5. de iust. & iur. quest. 1. art. 9. expressit. Qui & addit, non videri probable, vt dicta negligentia culpa si leuissima sit; sufficiat ad inducendam irregularitatem ex homicidio illicito: quæ cum imponatur tanquam pœna, debet culpæ propter quam imponitur proportione respondere, iuxta cap. Felicitis, De pœnis, in 6. Quod non videtur fieri, si irregularitas incuratur ob homicidium per leuissimam culpam admissum. Idem docet Couar. in cit. §. 4. n. 9. per cap. Quæritum, de pœnitentia, & remissionibus, post Panorm. ibidem, aliosque nonnullos. Quamuis autem Sylu. in verbo Homicidium 2. nu. 15. seu quest. 23. idem admittens, velit ipsum esse intelligendum, siue culpa sit in omissione, vt cum sine actu, ac sine aliqua procuracione, homicidium commissum est; siue sit in commissione, id est, cum actu, & aliqua procuracione est commissum: ipse tamen Couar. standum vult sententiæ Panorm. intelligentiæ de sola culpa in omissione. Pro seq; adfert tum cap. Consultasti, 2. quest. 4. tum quod leuissima culpa contingens in commitendo, ad leuem culpam pertinet ex communi Iurisperitorum sententiæ: cuius ipse meminit in Epitome 4. Decretalium par. 2. cap. 6. §. 8. num. 13. rationemq; reddit, quod ex D. Thoma. 2. 2. quest. 79. art. 2. maior culpa sit quæ in facto, quam quæ in omissione committitur.

Aduerte autem aliam esse rationem eius, qui in opere licito, vt v.g. in custodia infirmi, diligentiam adhibere tenetur ex iustitia, prout is tenetur, qui custodit mercede ad id conductus: aliam vero eius, qui tenetur tantum ex charitate: vt is tenetur, qui pietatis tantum, vel obedientiæ causa gerit curam infirmi. Nam illud leuissima etiam culpa, siue fuerit in commitendo, siue in omitendo subicit irregularitati: vt cum Sylu. docet Couar. in prius citato num. 9. Hunc vero neque leuis culpa, sed sola grauis subicit, vt communem Summistarum sententiam esse ait ibid. Syluest. Quamquidem D. Anton. 3. part. tit. 28. cap. 2. §. 4. sub finem expressit: iniquens custodem infirmi, qui huic porrigit vinum, vel aquam, aut non bene custodit, si bona fide id fecerit, quantumcumque mors inde subsequatur, non debere angere scrupulo in cursu irregularitatis: nisi culpa ipsius fuerit lata, & negligentia dissoluta: nempe si dimiserit vt iret lusum in platea; vel se vino ingurgitauerit, ita vt ex ebrietate non potuerit vigilare vel alias vacauerit rei illicitæ: vel dando prædicta contra medici prohibitionem.